ПАХТАМИЗ 2.000.000 ТОННАДАН ОШДИ!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 228 (16.311) • 30 сентябрь 1975 йил, сешанба • Баҳоси 2 тийин

КИМ ҚАНЧА ҲИССА ҚЎШДИ

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ 2 МИЛЛИОН ТОННАЛИК «ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА ОБЛАСТЛАРНИНГ ҚЎШГАН ҲИССАСИ

(Тонна ҳисобида).

Андижон	309.251	Самарқанд	156.949
Фарғона	272.533	Наманган	146.544
Бухоро	207.603	ҚҚ АССР	145. 111
Сурхондарё	194.237	Тошкент	136.933
Қашқадарё	186.339	Жиззах	59.946
Хоразм	160.087	Сирдарё	43.963

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

БЕШ ЙИЛЛИККА ЗАРБДОР ЯКУН

Пахтакор районидаги Ульянов номли совхоз механизаторлари ҳосилни машинада йиғиб-териб олишни районда биринчи бўлиб бошлаб беришди. Сиз суратда кўриб турган бу комсомол аъзоси, пешқадам механизатор Маҳбуба Нуриддинова. У кунига 7-8 тоннадан дур тераётир. Маҳбубанинг аҳди — мавсумда совхоз хирмонига 150 тонна пахта тўкишдир.

А. Горокрик фотоси. (ЎзТАГ).

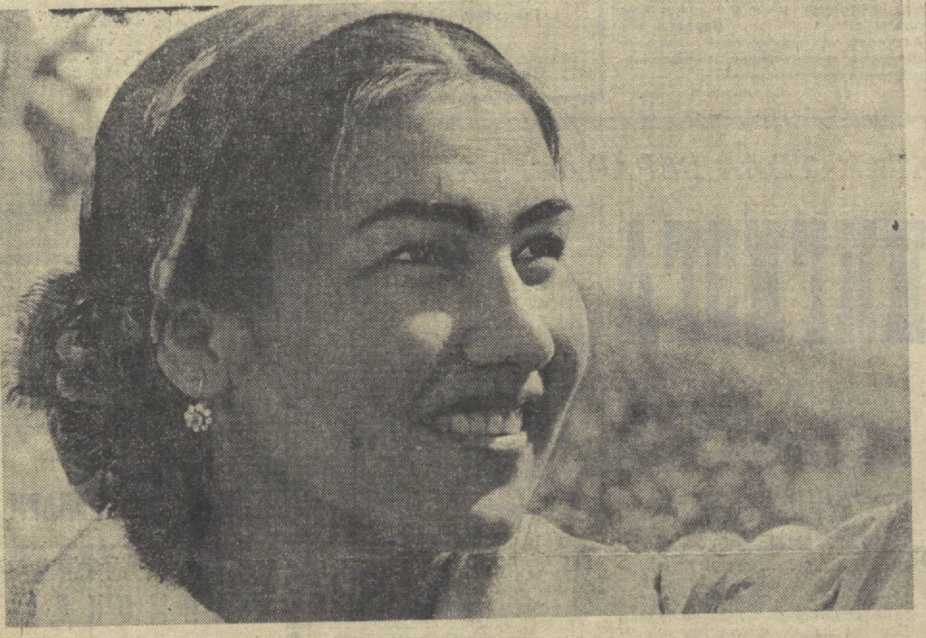

БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Қорақалпоғистон АССР дала меҳнаткашлари КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақани қизитиб катта зафар қучдилар. Давлатга пахта топшириш бўйича беш йиллик план 103 процент қилиб бажарилди. Ана шу давр мобайнида 1 миллион 374 минг тонна ўрнига 1 миллион 424 минг тонна пахта топширилди. Шоликорлар ҳам беш йиллик халқ хўжалик планини муддатидан олдин бажардилар.

ҚҚАССР пахтакорлари ва шоликорлари муҳим қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини йиғиштириб олишни қизғин давом эттирмоқдалар.

12 ИШ КУНИДА

Колхозимиз Марказий Фарғона чўлида жойлашган. Ишчи кучи кам. Барча ишларни техника ёрдамида бажарамиз. Ҳар ишда машиналар қўл келмоқда. Айниқса етиштирилган ҳосилни йиғиштириб олишда машиналар ўз қудратини кўрсатмоқда. Ҳар йили пахта тайёрлаш планини қисқа муддатда — 14-15 иш кунида бажаришга муваффақ бўляпмиз. Бу йил терим муддатини янада қисқартирдик. Пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини Фарғона водийсида биринчи бўлиб 12 иш кунида бажардик. 1230 гектар қўриқ ернинг ҳар гектаридан 24 центнердан ҳосил олинди. Давлатга салкам 3 минг тонна чўл дурдонаси топширилди. Ҳосилнинг ҳаммаси уруғликка қабул қилинди.

Колхозимиз пахтакорлари беш йиллик планни уч йилдаёқ уддалаган эдилар. Беш йилликнинг ўтган тўрт йилида давлатга 14 минг 904 тонна пахта топширдик. Беш йиллик планга мувофиқ 13,5 минг тонна пахта топширишимиз керак эди. Колхозимизда ҳосилдорлик йил сайин ортиб боряпти. 1971 йилда гектаридан 27 центнердан «оқ олтин» олган эдик. Ўтган йили эса бу кўрсаткич 36,1 центнерга кўтарилди.

Ҳозир колхозимиз далаларида 35 та «зангори кема» ишлаб турибди. Ҳар куни машиналар ёрдамида 250-260 тоннадан, қўлда эса 60-70 тоннадан пахта териляпти. Машиналар шарофати туфайли ҳар куни колхоз йиллик планнинг 10-12 проценти миқдорида пахта тайёрлашга эришяпти.

Колхозимизда 15 та бригада бор. Шундан 6 таси пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини бажарди. Н. Деҳқонов, А. Солиев, О. Ҳомидова, С. Мусаев, Р. Йўлдошева, А. Тожибоев бошлиқ бригадалар пахта тайёрлаш планини биринчилар қаторида адо этдилар. Назиржон Деҳқонов бошлиқ бригада айниқса катта ғалабага эришди. Бу илғор бригада пахтакорлари КПСС XXV съезди шарафига бошланган мусобақага қўшилиб ишлаб, пахта тайёрлаш планини 8 иш кунида бажардилар. Ҳозир бу бригада 65 центнерлик маррани эгаллаш учун курашмоқда. Бу йил колхозимиз 2 миллион 350 минг сўм даромад олишни планлаштирган, пахтадан эса 1 миллион 750 минг сўм даромад қилиниши керак.

Колхозимизда 3 бригада 50-60 центнерлик, 9 бригада эса 40-50 центнерлик, 3 бригада эса 35-40 центнерлик маррани эгаллаш учун курашмоқда. Терим қизғин давом этяпти. Машҳур механизатор Абдуфаттоҳ Солиев бу йил ўз агрегати бункеридан минг тонна пахта тўкишга сўз берган. Унинг ҳозиргача терган пахтаси 200 тоннадан ошиб кетди. А. Муродов 800 тонна, О. Ҳомидова 600 тонна, Маҳаммаджон Жалолов эса 500 тонна пахта теришга сўз берди.

Далада ҳали ҳосил кўп. Планни биринчи теримдаёқ бажардик. Колхозимиз пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, ҳосилдорликни 45 центнерга етказишга сўз бердилар. Ялпи ҳосилнинг 90 процентини машиналар ёрдамида териб оламиз.

Манноп ЖАЛОЛОВ,
Андижон область, Бўз районидаги «Партия XX съезди» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

МАРРАГА ЕТДИК

Эрта баҳорда 900 гектар майдонга чигит қадаган эдик. Уруғ ернинг ўз намига ундириб олинди. Ёз бўйи пахтакорларимиз далаларда баракали меҳнат қилдилар. Авжи саратонда гармсел туриб берди. Бунинг устига сув камчил бўлди. Колхоз правлениеси ва партия комитети хўжалик меҳнаткашларининг бутун куч ва имкониятларини ғўза парваришига, далаларда зиммага олинган социалистик мажбуриятни қоплайдиган даражада мўл ҳосил тўплашга сафарбар этдилар. Ғўза қатор ораларига кўплаб маҳаллий ўғит, қўй қийи ташиб солинди. Ҳар суғориш оралиғида 2-3 мартадан ишлов берилди. Озиқлантирилди. Минерал ўғитлар ўсимликнинг ҳолатига қараб табақалаб солинди.

Шундай қилиб, барча майдонларда мўл ҳосил тўплашга эришилди. Пахта терими бўлимларда уюшқоқлик билан бошлаб юборилди. Теримни муваффақиятли ўтказиш юзасидан тадбирлар белгиланди. Графиклар тасдиқланди. Барча терим машиналари далаларда юксак унум билан ишлатилди. Уруғлик участкаларининг пахтаси эса қўлда териб олинди. Натижада ҳар куни давлатга ўртача 5 процентдан пахта топширишга эришдик. Йиллик план 20 иш кунида бажарилди. 900 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан қимматбаҳо хом ашё йиғиб-териб олинди. Қабул пунктига топширилган ҳосилнинг ҳаммаси биринчи сортларга олинди.

Шаҳрисабз районида биринчи бўлиб йиллик пахта сотиш планини бажарган Рўзибой Тилавов бошлиқ бригада шаънига район марказида Қизил байроқ кўтарилган эди. Бу бригада коллективи ҳозиргача ҳар гектар ердан 38 центнердан пахта териб олдилар. Т. Рустамов, Э. Зикриллаев, З. Тўраев, П. Шербобоев, И. Сувонов, Ж. Аминов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг деҳқонлари ҳам маррага етганликлари тўғрисида бирин-кетин рапорт бердилар. Ҳозир далаларимизда 20 та терим агрегати ишлатиляпти. Шу кунгача ҳар бир терим машинаси билан 50 тоннадан пахта териб олиниб, бу соҳадаги планимизни ҳам ошириб бажаришга эришдик.

Шу кунгача қабул пунктига 2800 тонна пахта жўнатилди. План бажарилган бўлса-да ҳали далаларда ҳосил мўл. Шунинг учун ҳам пахта терими бир зум ҳам сусайтирилмаяпти. Социалистик мусобақа кун сайин авж олдирилмоқда. Йил бошида ҳар гектар ердан 42 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган эдик. Имкониятларимизни чамалаб, ҳосилдорликни гектар бошига 50 центнерга етказишга қарор қилдик. Шундай қилиб, тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида республикамизнинг улкан «оқ олтин» хирмонига хўжалигимиз меҳнат аҳли 4900 тонналик ҳосили билан ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади. Социалистик мажбуриятни 20 октябргача уддалаймиз.

Соҳиб ШОКИРОВ,
Шаҳрисабз районидаги «Партия XX съезди» колхозининг раиси.

ИЛҒОРЛАР РАПОРТИ

ЖИЗЗАХ, 29 сентябрь. (ЎзТАГ). Дўстлик районидаги «Комсомол» совхозининг коллективи бугун йиллик пахта тайёрлаш давлат планини бажарганлиги тўғрисида рапорт берди. Давлатга 9.200 тонна пахта топширилди.

Совхоз ҳар куни тайёрлов пунктига йиллик планнинг деярли 12 проценти миқдорида — 1.100 тоннадан «оқ олтин» етказиб берди. Механизаторлар бу ишга катта ҳисса қўшдилар. Илғорлардан А. Эргашев ва П. Эгамбердиевларнинг ҳар бири 100 тоннадан ошириб пахта тердилар. Совхоз пахтакорлари беш йиллик якунловчи йилида олган социалистик мажбуриятларини 10 октябрда бажаришга қарор қилдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ ВИСТАВКАСИДА

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида янги экспозициялар очилди. Улар совет пахтачилигининг ва республика қишлоқ хўжалиги бошқа соҳаларининг илмий-техника тараққиёти, уларнинг ўнинчи беш йилликда ривожланиш истиқболлари ҳақида, Ўзбекистон саноати ходимлари ва олимлари деҳқончилик ва чорвачиликни тараққий эттириш ишига қўшаётган катта ҳиссалари ҳақида ҳикоя қилади.

Яқин вақтлар ичида пахтачилик машиналари қаторидан жой оладиган кучли тракторлар ва олти қаторли терим машиналари, бошқа энг янги агрегатлар виставканинг очиқ майдонида турибди. Бу ерда чорвадорлар, сабзавотчилар, боғбонлар, пиллачиларга аталган янги техника, сув хўжалик ишларида асқотадиган серунум машиналар ҳам бор. Ана шу янги машиналарнинг кўпини республиканинг ихтисослаштирилган конструкторлик бюролари ва илмий-тадқиқот институтлари, ишлаб чиқариш новаторлари яратган бўлиб, корхоналарнинг ишлаб чиқариш планларига киритилиб бормоқда.

Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг бош павильонида ҳозир ишлаб чиқариш синовида бўлган пахта навлари, шунингдек селекциячиларнинг энг янги ишлари кўрсатилмоқда. Шу навларнинг ҳаммасида тола сифати ва ҳосилдорлик юқори бўлиб, вилт (оқ палак) касаллигига ниҳоятда бардош бера олади. Г. С. Зайцев номли пахта селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институти. СоюзНИХИ олимлари ҳамда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси экспериментал биология институтининг олимлари шу истиқболли ва энг янги навларни чиқаришган. Виставка павильонларидан бирида республика Қишлоқ хўжалиги министрлигининг сабзавот-полиз экинлари ва картошка институти яратган қовунлар коллекцияси кўрсатилмоқда.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, область партия комитетларининг секретарлари, министрликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларининг раҳбарлари, республика жамоат ташкилотларининг раҳбарлари 29 сентябрь куни янги экспозицияларни келиб кўрдилар.

(ЎзТАГ).

5.200.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 29 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада: бир кунда	Шу жумладан машинада: мавсум бошидан
Андижон	4,10	59.16	4,48	28,22
Фарғона	2,40	52,92	2,09	15,42
Қашқадарё	2,45	52.49	2,29	24,43
Сурхондарё	3,23	45,70	4,08	33,06
Хоразм	2,65	44,23	1,79	16.76
ҚҚАССР	3,55	43,97	2,73	23.86
Бухоро	1,59	43,71	0,62	6,62
Наманган	3.86	37,36	4,23	19,05
Тошкент	5,27	37,01	5,81	32.70
Самарқанд	2,68	34,31	1,87	11,08
Жиззах	3.89	26.33	4.18	26,53
Сирдарё	3,47	16,29	3,86	12,99
Республика бўйича:	3,20	42,96	3,21	20,90
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Наманган	6,38	68,63		
Бухоро	2,35	51,89		
Қашқадарё	1,81	37,14		
Сурхондарё	2,33	35,99		
Республика бўйича:	2.29	38.07		

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДА БИРИНЧИ

Қуйи Чирчиқ районидаги «Москва» колхози пахтакорлари халқ хўжалиги планини муваффақиятли бажардилар. План 10 иш кунида адо этилиб, давлатга 1560 тонна «оқ олтин» топширилди. Ҳар гектар ердан 31 центнердан пахта олинди. Ҳосилнинг 90 проценти машиналарда терилди.

ДОН — ДАВЛАТГА!

Республикамиз областларида дон тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 29 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — мавсум бошидан буён топширилган дон; учинчи стун — бир кунда (топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

Андижон	103,5	1,8
Фарғона	92,7	0,4
Самарқанд	80,8	1,0
Қашқадарё	70,6	0,1
Тошкент	67,1	1,2
Сурхондарё	65,1	1,1
Наманган	64,3	0,1
Сирдарё	59,1	—
Жиззах	36,1	0,1
Бухоро	32,7	—
ҚҚ АССР	28,6	1,9
Хоразм	23,9	2,0
Республика бўйича:	54,2	1,0

ЩЕКИНО «АЗОТ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ИШЧИЛАРИ, ИНЖЕНЕР—ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

Сизларни меҳнатдаги катта ғалаба билан — минерал ўғит ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган тўққизинчи беш йиллик плани ва социалистик мажбуриятлари ҳамда меҳнат унумдорлигини ошириш топшириқлари муддатидан илгари бажарилганлиги билан самимий табриклайман.

Ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуроллантиришни такомиллаштириш тадбирлари изчиллик билан амалга оширилаётган, илғор меҳнат методлари жорий этилаётган коллективларда қўшимча маҳсулот ишлаб чиқариш учун катта резервлардан самарали фойдаланилаётганлигини сизларнинг меҳнатда эришган ғалабангиз яққол кўрсатиб турибди.

КПСС Марказий Комитети шуни мамнуният билан таъкидлайдики, ходимлар сонини камайтириш билан бирга меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобидан ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтиришга меҳнаткашларни сафарбар қилиш соҳасидаги сизларнинг тажрибангиз халқ хўжалигининг турли тармоқларида кенг равишда оммалашди ва партиямизнинг меҳнат ресурсларидан ғоят самарали фойдаланиш, мамлакат экономикасини янада юксалтириш, совет халқининг фаровонлигини ошириш соҳасидаги социал-иқтисодий программасини рўёбга чиқаришга муносиб ҳисса бўлиб қўшилади.

Азиз ўртоқлар, сизларга ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш соҳасида бундан буён ҳам самарали ишлашингизни, КПССнинг бўлажак XXV съезди шарафига олинган социалистик мажбуриятларни ортиғи билан бажаришга эришувингизни тилайман!

Л. БРЕЖНЕВ,
Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари.

А. А. ГРОМИКО ПРАГАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

ПРАГА, 28 сентябрь. (ТАСС). ЧКП Марказий Комитети ва ЧССР ҳукуматининг таклифига биноан бу ерда расмий дўстона визит билан меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бугун Прагадан жўнаб кетди.

• • •

БЕРЛИН, 28 сентябрь. (ТАСС). Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети, ГДР Давлат кенгаши ва ҳукуматининг таклифига биноан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бугун расмий дўстона визит билан Берлинга келди.

СССР ва ГДРнинг давлат байроқлари билан безатилган марказий Берлин аэродромида А. А. Громикони ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари Г. Аксен, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат Э. Мильке, ГДР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Г. Вайс, ГДР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Г. Кроликовский ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида СССРнинг ГДРдаги элчиси П. А. Абрасимов, ГДРдаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари бор эди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ВЕНГРИЯДА

БУДАПЕШТ, 29 сентябрь. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров бошчилигида расмий дўстона визит билан бу ерга келган СССР Олий Совети делегациясини Венгрия меҳнаткашлари самимий ва шодиёна кутиб олмоқдалар.

Совет делегацияси икки кун давомида Боршод саноат областида бўлди. Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Халқ Республикаси Давлат мажлисининг Раиси А. Апро, ВХР қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат министри П. Романь ҳамроҳлигида меҳмонлар «Золотой колос» қишлоқ хўжалик кооперативини бориб кўрдилар, Мезекевешд шаҳрига бориб, у ердаги халқ ижодий музейини томоша қилдилар.

СССР Олий Совети делегацияси кеча Вишеград шаҳрининг диққатга сазовор жойлари билан танишиб чиқди.

ЖАҲОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИНИНГ ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА

Касаба союз активининг 29 сентябрда Тошкентда бўлиб ўтган республика йиғилиши жаҳон касаба союзлари федерациясининг ўттиз йиллигига бағишланди. Ўзбекистон касаба союзлари республика советининг секретари Н. М. Маҳмудова доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари жаҳон касаба союзлари федерациясига табрикнома йўллаб, уни юбилей билан қутладилар, пролетар интернационализми ленинча принципларига содиқ бўлган Ўзбекистон касаба союзлари тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун курашаётган барча мамлакатлар меҳнаткашларининг биргаликда ҳаракат қилишини бундан буён ҳам ёқлаб чиқаверадилар, деб ишонтирдилар. (ЎзТАГ).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Бутуниттифоқ «Союзмашхлопководство» саноат бирлашмаси ишчи-хизматчилари, инженер-техник ходимлари ажойиб ғалабани қўлга киритдилар. КПСС Марказий Комитетининг партиямиз XXV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги қарорига бирлашма меҳнатчилари амалий иш билан жавоб беришди: барча корхоналар қишлоқ хўжалиги техникасига эҳтиёт қисмлар етказиб бериш бўйича йиллик социалистик мажбуриятларини муддатидан олдин бажардилар.

Бундай муваффақиятга эришишда «Узбексельмаш», «Ташхимсельмаш» коллективлари муносиб ҳисса қўшишди. Машинасозлар тўққизинчи беш йилликда дала меҳнаткашларига жуда кўп янги хил машиналарни етказиб беришди.

ЯНГИ ЗАВОД

Урганч шаҳрида республикада энг йирик ремонт-механика заводларидан бири қад ростламоқда. Шу ерда асосий технология асбоб-ускуналари — металл қирқувчи станоклар монтажи тугалланди.

Мазкур завод Хоразм, Қорақалпоғистон ва Туркманистон ирригаторларига хизмат кўрсатади. Корхонада экскаваторлар, бульдозерлар ремонт қилинади.

«Хоразмводстрой» кўчма механизациялашган колоннасининг коллективлари бундай янги корхоналар қурилишида яхши кўрсаткичга эришмоқдалар. В. Дегтярев бошлиқ монтажчилар, М. Бозорбоев етакчилигидаги пардозловчилар ўз ҳамкасбларига намуна бўлишмоқда. Меҳнатсеварлар бу корхонани якунловчи йилда ишга туширишга сўз беришган.

«Узбекхиммаш» заводининг механика-йиғув цехи ишчилари беш йилликни муддатидан илгари бажаришга сўз беришган. Суратда: шу цехнинг илғорларидан бири Н. Аетдинов. У фидокорона меҳнати учун учинчи даражали Меҳнат Шуҳрати ордени билан мукофотланган. Айни кунларда 1976 йил ҳисобига маҳсулот тайёрлаяпти.

В. Сироткин фотоси.

«КОСМОС-772» ПАРВОЗДА

1975 йил 29 сентябрда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-772» учирилди.

Йўлдош бортида космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ М. В. ИВАНЮКОВГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Совет соғлиқни сақлаш ишлари соҳасидаги катта хизматлари учун ва туғилган кунига саксон йил тўлиши муносабати билан РСФСР соғлиқни сақлаш министрлиги ҳузуридаги тўртинчи бош бошқарма 1-касалхонасининг бош врачи ўртоқ Михаил Васильевич **Иванюковга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилиб, унга **Ленин ордени** ҳамда **«Ўроқ ва Болға» олтин медали** топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1975 йил, 26 сентябрь.

ТЎҚИМАЧИЛАРГА СИФАТЛИ ТОЛА БЕРАЙЛИК

БАЛЛИ, ҲИММАТИНГИЗГА

Репортаж

Корхона дарвозасига пахта ортилган машиналар турнақатор бўлиб келиб турибди. Завод ишчилари ва мутахассисларининг қўли-қўлига тегмайди. Ҳамманинг шу кундаги орзуси, ташвиши битта. У ҳам бўлса, мамлакатимиз тўқимачиларига аъло сифатли тола, момиқ ва бошқа маҳсулотлар етказиб бериш. Завод аҳли эл-юрт олдидаги масъулиятини обдон ҳис этиб ишламоқда. Ахир ваъда вафоси билан, сўз субути билан ардоқли. Куни кеча Алимкент заводининг меҳнат аҳли республикадаги жамики ҳамкасбларига даъват билан чиқиб, пахтакорнинг олтин қўллари билан етиштирилган ҳосилдан фақат аъло сортли тола етказиб беришга аҳд қилишди. Бугунги меҳнат ҳам шунга яраша бўлмоқда.

Завод дарвозасидан ичкари кириб боряпмиз. Ҳали ҳовли саҳнида катта ғарамлар уюлганича йўқ. Пахта тозаловчилар олинган дурдонани пешма-пеш ишлаб беришяпти. Ғарам бузгич машина олдида Мадрайим ака Қорабоевни учратдик. У киши қарийб 20 йилдан бери шу корхонада ишлайди.

— Эсимда, — дейди Мадрайим ака. — Мана шу сиз кўриб турган машинани бундан ўн йил муқаддам олган эдик. Олиму мутахассислар: «биринчи бўлиб сизнинг корхонангизда ўрнатяпмиз» дейишган. Ростини айтсам, машина эмас, жон роҳати экан. Илгари меҳнатимиз ҳийла оғир эди. Мана энди бир назар ташланг. Пахта ғириллаб қувур орқали ишлаб чиқаришга узатиляпти. Ишчи энди кўпроқ ақл ишлатадиган бўлиб қолди. Ўзимиз ишламаган бўлсак ҳам эшитганмиз. Илгари пахта заводларида елкага қоп қўйиб, ғарамнинг устига чиқиларди. Бу, осон юмуш эмас. Полвон бўлиш керак. Ҳозир машина полвон бўлиб қолди. Агар учрашсангиз, бизга янги машина-механизмларни юбораётган ўша ишчи-мутахассисларга миннатдорчилигимизни айтиб қўйсангиз.

Ҳозир алимкентлик азаматлар Оққўрғон ва Қуйи Чирчиқ районлари хўжаликларида етиштирилган пахтадан тола ажратиб олишяпти.

— «Тошкент-1» нави хўп ажойиб нав, — дейди завод директори Ҳасанбой Қосимов. — Бу бизга ҳам, пахтакорга ҳам, тўқимачиларга ҳам маъқул тушган. Тола ажратувчилар ҳам «Тошкент-1» дейилса, жилмайиб қўйиб завқ билан ишлашади. Тола ҳам кўнгилдагидек чиқади. Ишчининг қўли тутилмайди. Тўқувчилар ҳам уни олганда ҳаммамизга раҳмат дейишаётганидан хурсандмиз.

... Коллектив янги мавсумга пухта тайёргарлик кўрганини ҳар қадамда сезиш мумкин. Ишчи ва мутахассислар қўлда терилган пахтани ҳам, машина бункеридан тўкилган хом ашёни ҳам икки қўллаб олмоқдалар. Қуритиш-тозалаш цехига кирганимизда бунинг гувоҳи бўлдик. Мутахассисларнинг айтишига қараганда, зарур бўлиб қолса пахта уч марта ҳам тозаланиши мумкин. Аслида-ку, икки марта тозалаш ҳам кифоя. Лекин жўялик иш қилаётган пахта тозаловчилар сифат юқорироқ бўлсин деб буни ҳам кўзда тутишибди. Қуритиш-тозалаш цехлари саранжом-саришта, озода, ёруғ. Хуллас, одамнинг ҳузур қилиб ишлаши учун ҳамма нарса муҳайё.

Жин машиналари ўрнатилган цехни корхонанинг уриб турган юрагига қиёс этса бўлади. Тола ажратувчи Лидия Владимировна Межинскаянинг вақти зиқ, ҳар бир дақиқани қизғанади. Чунки, қувурдан «оқ олтин» оқими булоқдек қайнаб чиқяпти. Бош қашишга қўл тегмайди. Машинанинг қаровини ўрнига қўйгани учун ҳам кўнгли тўқ. Лекин темир темир-да. Барибир кўз-қулоқ бўлиб турган маъқул. Шу боисдан ҳам Лидия Владимировна зинапоялардан югуриб иккинчи қаватга чиқади: қувурдан пахта машинага равон келяптими, тўлиб-тошиб кетмаяптими? Қўл остида тўртта жин машинаси. Ҳар бирига у жавобгар. Ҳар бири сменада юқори унум билан ишлаши лозим, тўхтаб қолмаслиги шарт. Шу долзарб кунларда, айниқса бутун корхона ва унинг ҳар бир ишчиси ҳамкасбларини майдонга чорлаб, қани, ғайрат кўрсатинг, деб турганида. Лидия Владимировна ҳақида корхона партия ташкилотининг секретари Лидия Ивановна Хапустова ҳам кейинчалик бизга бафуржа гапириб берди:

— Лидия — бизнинг тажрибали ишчиларимиздан. Қаранг, умрнинг ўтишини. Заводга келганига 28 йил бўлибди. Коммунист, актив жамоатчимиз. Партия бюроси унга хотин-қизлар ўртасида ишлашни топширган. Ишончимизни оқлаяпти деб бемалол айта оламан.

Ҳақиқатан ҳам ветеран ишчиларни корхонанинг суянган тоғи, «умуртқа суяги» десак янглишмасмиз. Бу корхонада ишчилар меҳр қўйиб, муқим ишлаб кетишмоқда. Даставвал ҳунар ўрганиб, кейин унинг бутун сиру асрорларини билиб, ўз касбининг усталари бўлиб етишмоқдалар. Шундай заҳматкашлардан бирини линтер цехида учратдик. Амина Валиева чигитдан момиқ ажратиб олади. Момиқнинг толадан ҳам бебаҳолиги мутахассисларга аён. У халқ хўжалигимизнинг кўпгина соҳаларида қўл келади. Шу боисдан ҳам линтерчилар чигитдан мумкин қадар кўпроқ момиқ ажратиш ҳаракатидалар. Бунда Амина опа сингари корхонада тер тўккан тажрибали ишчиларнинг билими, маҳорати, ишбилармонлиги қўл келмоқда.

Алимкент заводи коллективининг ва бу корхона раҳбарларининг янгиликка ихлоси баланд. Улар давлат махсус конструкторлик бюросида, Пахтачилик саноати илмий-тадқиқот институтида пайдо бўлган ҳар бир янги машина-механизмни синаб кўришга ва улар «етилган» бўлса ишлаб чиқаришга тезроқ жорий этишга иштиёқманд. Бу йил мавсум олдидан «Пахтакор» деб аталган янги тола тозалагич тўрт машина ўрнатилди. Бош инженер Эркин Умаровнинг гапига қараганда, бу тола тозалагич машиналар эскиларига нисбатан унумли. Тиқирлик қилиб, тўхтаб қолиб ишчининг қўлини тутмайди. Яна бу янги машиналар ҳақида чиройли, кўркам дейишди. Масаланинг шу томонига эътиборингизни тортмоқчи эдик. Пахта заводларида ҳам меҳнат маданияти ва эстетикаси ҳақида чуқурроқ ўйлайдиган давр келди. Чунки, экономикамизнинг бу тармоғига, айниқса, кейинги йилларда эътибор кучайиб, янги техника, мукаммал технология жорий этилмоқда. Бундан ўн йил илгариги завод ҳозирги заводларга ўхшаса ҳам, ҳозир одамларнинг малакаси, диди, маданияти ўсган. Ўрнатилаётган, ишлатилаётган машиналар ҳам билим ва маҳоратни муттасил ошириб боришни, ҳамиша ўқиб-ўрганишни талаб этяпти. Мана, лоақал, янги мавсум олдидан қилинган ишларни айтиб ўтайлик. Хом ашёни икки марта тозалаш имкони яратилди, серунум қуритиш барабанлари ишга туширилди, линтер барабанлари ўрнатилди. Технология қоидаларига қаттиқ риоя қилаётган тола тозаловчилар кам бўлишаётгани йўқ. Маҳсулот реализацияси беш йиллик плани 1975 йил июнь ойида бажарилди. Машинанинг ҳар бир аррасида соатига 10 килограмм тола, ҳар соатда битта машина билан 33 килограмм момиқ ишлаб чиқарилмоқда. Бу, пахта саноатида анча юқори кўрсаткичдир.

Яқинда Тошкент тўқимачилари пахта тозаловчиларга мурожаат этишиб, толанинг сифатини яна ҳам кўтаришга чақиришди. Ҳақиқатан ҳам пахтакорларимиз мардона меҳнат билан етиштирилган ҳосил далалардан тўппа-тўғри пахта заводларига келади. Бу ерда тажрибали ишчи ва мутахассислар йил сайин тўқимачига маъқул маҳсулот бериш учун тиним билмай ишламоқдалар. Алимкентликлар бу мавсумда биз берадиган тола ва момиқ фақат аъло сифатли бўлади, дейишиб сўз беришди. Шу ниятда улар янги резервларни ишга солмоқдалар, пахтани тозалаш вақтида толанинг йигирув хусусиятларини камайтирмай юксак сифатли маҳсулот тайёрлайлик деб, республикадаги ҳамкасбларига мурожаат этдилар. Корхона меҳнат аҳлининг бу қарори тўқимачилик саноатининг бугунги талабларига ниҳоятда ярашадир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Тошкент областидаги Алимкент пахта тозалаш заводи коллективининг бу қимматли ташаббусини маъқуллади.

...Биз завод дарвозаси олдида туриб бугунги меҳнат вахтасидан чиқиб келаётган ишчиларга разм солдик. Мана, смена сардори Фёдор Иванович Пономоренко бошлиқ бир гуруҳ пахта тозаловчилар келишяпти. Фёдор Иванович тажрибакор уста. У 30 йилдан бери шу ерда ишлаб корхонани елкасида кўтариб келаётганлардан. Заводда кексаларнинг тажрибаси ёшларнинг ғайратига пайванд бўлиб кетган. Ёш инженер Ҳолдор Ҳолматов бошлиқ смена меҳнаткашлари кексаларнинг тажрибасини обдон ўрганиб, бугун уларнинг қўлидан иш олмоқдалар. Ҳар қачонгидек уларнинг бугунги меҳнати ҳам унумли бўлди: Марказий Комитет маъқуллаган мажбуриятларини бажариш бобида, КПСС XXV съездини аъло сифатли маҳсулотлар билан кутиб олиш бобида яна бир қутлуғ қадам ташланди. Ўз маҳсулотининг қарийб бешдан уч қисмини социалистик мамлакатларга ва бошқа хорижий давлатларга чиқараётган корхона аҳли Ўзбекистон толасининг довруғини оширмоқда. Пахтакор билан елкама-елка туриб, республикамиз саноатининг нақадар катта имкониятлари борлигини баралла намойиш қилмоқда.

Балли, ҳимматингизга!

А. АБДУҚОДИРОВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, **«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.**

Тошкент область Алимкент пахта тозалаш заводи.

ВОЛГОГРАД БИЛАН ТАНИШУВ

ВОЛГОГРАД, 28 сентябрь. (ТАСС махсус мухбирлари И. Бирюков ва Н. Железнов). «Союз»—«Аполлон»нинг космик дружинаси бугун Волга соҳилидаги қаҳрамон шаҳар билан танишди. Томас Стаффорд Мамаев курганнинг ҳурматли меҳмонлари дафтарига: «Шаҳарнинг қаҳрамон ҳимоячиларини ҳурмат билан эсга олиш — биз учун катта шарафдир» деган сўзларни ёзганда, унинг остига космик дружинанинг ҳамма аъзолари имзо чекишди.

Меҳмонлар марказий соҳил кўчасини бориб кўрдилар. Бу ерда Европадаги энг катта дарё вокзали қурилмоқда. Шунингдек, улар Павлов уйини ва Сталинград жангининг ҳозир қурилаётган панорама-музейини кўздан кечирдилар.

Сўнгра улар тилларда достон бўлиб қолган Мамаев курганга йўл олдилар. Бу ерда Сталинград жанги қаҳрамонлари шарафига ўрнатилган муаззам ёдгорлик — ансамбль қад кўтариб турибди. Космос қаҳрамонлари ҳарбий шуҳрат залида абадий машъал ёнига қизил чинни гуллар қўйишди.

Шахсий ҳаётининг бир қисми иккинчи жаҳон уруши билан боғланган Дональд Слейтон бундай деди: бу муаззам ёдгорлик менда зўр таассурот қолдирди. У совет халқининг фашизмга қарши курашдаги қаҳрамонлигини, энди ҳеч қачон такрорланмаслиги лозим бўлган урушни ёшларга эслатиб турибди ва келажак авлодларга ҳамиша эслатиб туради.

Меҳмонлар Мамаев курган тепасидан шаҳар манзарасини томоша қилдилар. Бу ердан трактор заводи ҳам кўриниб турибди. 1929 йилда шу завод қурилаётган пайтда Волга соҳилларида Совет ва Америка мутахассислари биринчи марта «тутashганлигини» астронавтларга гапириб беришди. Трактор заводининг ветеранлари бу воқеани яхши эслайдилар.

Меҳмонлар шу куни Волга ГЭСини ҳам бориб кўрдилар. ГЭСнинг машина залига кираверишда: «Астрокосмонавтларни табриклаймиз!» деган шиор илиб қўйилган эди. Волга энергетиклари космик дружинани шундай деб атадилар. «Союз-19» ва «Аполлон» экипажлари номидан А. Леонов гидростанция коллективига ноёб совға — Волга ГЭСининг космик орбитадан туриб олинган рангли фотосуратини топширди.

Шу куни Волгоград область ижроия комитети «Союз-19» ва «Аполлон» кемаларининг экипажлари шарафига қабул маросими ўтказди.

Тушдан кейин меҳмонлар Новосибирскга жўнаб кетдилар.

Оламда НИМА ГАП

УЗБЕКИСТОН — БАҒДОД КЎРГАЗМАСИДА

ТАРАҚҚИЁТИМИЗ КЎЗГУСИ

Яқинда Бағдод шаҳрида халқаро кўргазма очилади. Бу кўргазмада Узбекистон ССР учун ажратилган 500 квадрат метрли павильонда республикамизнинг 50 йил мобайнида эришган ютуқлари намойиш қилинади.

Шу муносабат билан Узбекистон ССР Савдо-саноат палатаси чет эл кўргазмалари бўлимининг бошлиғи Ҳамид Ҳакимов мухбиримизга қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди.

— Ҳамид Ҳакимович, ташкил этилаётган кўргазмада СССР иттифоқдош республикалари қатори Ўзбекистон ССР учун алоҳида павильон ажратилиши катта гап. Кўргазмани ташкил қилишдан мақсад ва унинг аҳамияти ҳақида гапириб берсангиз!

— 1 октябрдан бошлаб, Бағдодда халқаро кўргазма очилади. Бу кўргазмада 35 давлат ўз тараққиётини намойиш қилади. Шу жумладан СССР иттифоқдош республикалари қатори Ўзбекистон ССР учун алоҳида павильон ажратилди. Бунинг боиси бор, албатта.

Совет Ўзбекистонининг 50 йил ичида эришган катта ютуқларини буржуа тарғиботчилари бўяб кўрсатишга, социалистик тузум афзалликларини йўққа чиқаришга уринмоқдалар. Лекин, мен шуни таъкидлашим лозимки, бунинг уддасидан чиқа олмаяптилар. Шунинг учун ҳам кенг миқёсда республикамиз халқ хўжалигининг барча соҳаларида эришган ютуқларни намойиш этилади. Ютуқларимизни «Ленинча миллий сиёсатнинг Ўзбекистондаги тантанаси» мавзуида намойиш қиламиз. Жонажон республикамиз 50 йил ичида бекиёс ғалабаларга эришди. Совет социалистик иттифоқдош республикаларининг қардошлик оиласида Ўзбекистон ўзининг иқтисодий ва маданий тараққиёти билан айрим капиталистик давлатларни ортда қолдирди.

Бу улкан ютуқларимиз намойиш қилиниши республикамиз ҳаётини бузиб кўрсатувчиларга берилган катта зарба бўлади.

— Кўргазмага қўйилган экспонатлар ва уларни тавсия қилган министрликлар ва идоралар ҳақида ҳам маълумот берсангиз!

— Павильон Ўзбекистон ССР Давлат байроғи, герби ва халқ хўжалигида эришган катта ютуқларимиз учун берилган тўрт орден макетлари билан очилади. Бу экспонатни Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ходимлари тайёрлаган.

Павильонга қадам қўйган томошабин олдида оппоқ пахталар очилиб ётган пахта далалари намоён бўлади. Кичик ҳажмда тайёрланган бу экспонатда пахта тераётган машиналарнинг ҳар хил турлари ҳам қўйилади. Пахта экишдан то уни давлатга топширгунча ҳамма ишлар механизмларда бажарилади. Бу экспонатда кўргазма томошабини кенг тушунча олади. Бу экспонатни албатта, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Тошкент трактор заводи, «Ташсельмаш», «Ўзбексельмаш» заводлари тавсия қилган. Шунингдек, Ўзбекистон республикаси ирригаторларининг тажрибалари жаҳон ирригацияси соҳасида катта мактабга айланди. Тошкент тўқимачилик комбинатида, Марғилон «Атлас» фирмасида тайёрланган ноёб газламалар, Бухоро зардўзлик корхонасида, Тошкент ва Самарқанд чинни заводларда тайёрланган маҳсулотлар кўргазма томошабинларида катта қизиқиш уйғотади. Умуман республикамиздаги 60 та саноат корхонасида тайёрланган 250 дан ортиқ маҳсулот кўргазмага қўйилади.

Халқ хўжалигимизнинг барча соҳаларини биргина экспонатлар орқали акс эттириш анча қийин. Шунинг учун ҳам совет олимлари томонидан тайёрланган «Автостендист» аппарати автоматик равишда шу соҳа ҳақида томошабинларга батафсил ҳикоя қилади. Шунингдек, ҳар бир бўлимга «Цлайдапроектор» кенг экранли телевизорлар ўрнатилади. Бу аппаратнинг афзаллиги шундаки, у томошабинни истаган соҳа, истаган турни акс эттирувчи ҳужжатли расм билан таништиради. Кўргазма сўнггида биз томошабинларни кинозалга таклиф қиламиз. Кўргазма томошабинлари «Ўзбекфильм» киностудиясида тайёрланган «Ўзбекистон дўстлар кўзи билан», «Ўзбекистон атласи», «Ўзбекистон рақс ва қўшиқлари», «Самарқанд-74» каби рангли кенг экранли ҳужжатли фильмларни томоша қиладилар.

— Ҳамид Ҳакимович, чет эллик баъзи кишилар Ўзбекистон оммавий китобхон республика эканлигига, медицина хизмати текин эканлигига ишонишмайди. Томошабин халқ хўжалигимизнинг бу соҳалари ҳақиқатда шундай эканлигига ишонч ҳосил қиладими!

— Ҳа, албатта. Ташкил қилган кўргазмамизни бусиз тасаввур қилиш менимча, қийинроқ. Медицина соҳасида ютуқларимизни акс эттирувчи катта экспонатлар қўйилади. Бу экспонатларда Ўзбекистон миқёсида 50 йил мобайнида медицина хизматини тараққиёти акс эттирилади.

Ўзбекистон ССР Китоб палатаси тавсия этган ноёб ва замонавий китоблар ҳам қўйилади. Шу бўлимда Ўзбекистон ССРда саводсизликнинг тугатилиши, фан ва техникамизнинг катта ютуқларини акс эттирувчи экспонатлар томошабинларга ажойиб янгиликлар беради.

— Кейинги йилларда Ўзбекистон туристлар республикасига айланмоқда. Кўргазмада ана шу соҳага ҳам эътибор берилганми!

— Албатта. Кўргазмамиз сўнггида чет элликларни Ўзбекистонга таклиф қилувчи ҳар хил экспонатлар қўйилади. Бу экспонатлар чет эл туристларига республикамизнинг диққатга сазовор жойларини намойиш қилади.

М. МИРРАЖАБОВ.

СОВЕТ ТАКЛИФЛАРИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНМОҚДА

Чет эл давлат ва жамоат арбоблари, оммавий ахборот воситалари Совет Иттифоқининг ташқи сиёсат соҳасида кўрсатган янги ташаббусига жуда катта эътибор бермоқдалар.

Совет Иттифоқи Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XXX сессиясида «Оммавий қирғин қуролининг янги турларини ва бу қуролнинг янги системаларини ишлаб чиқиш ва ишлаб чиқаришни тақиқлаш тўғрисида», «Ядро қуроли синовларини тамомила ва ёппасига тақиқлаш ҳақидаги шартномани тузиш тўғрисида»ги таклифларни дарҳол ҳал этилиши лозим бўлган муҳим масалалар сифатида муҳокама қилишни таклиф этди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг нутқида баён этилган янги совет таклифлари сессия қатнашчиларининг диққат-марказида турибди.

Чехословакия ташқи ишлар министри Б. Хнеупек Нью-Йоркда ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: Сиёсий кескинликни юмшатиш тенденциялари халқаро ҳаётни тобора кўпроқ белгилаб бераётган бир шароитда сиёсий кескинликнинг юмшатилишини ҳарбий кескинликни юмшатиш билан мустаҳкамлаш, қуролланиш пойгасини чеклашда, қуролсизланиш соҳасида яна олға қараб қадам қўйиш вазифаси биринчи ўринга қўйилмоқда. Совет таклифлари, деди у, тинчлик ҳақида, инсониятнинг келажаги тўғрисида чинакам ғамхўрликдан иборатдир.

Мозамбик Халқ Республикасининг ташқи ишлар министри Ж. Чиссано бундай деди: Совет Иттифоқи тинчликни мустаҳкамлаш, қуролсизланиш учун кураш олиб боргани ҳолда ўзининг шу позициясини ривожланаётган мамлакатларнинг, шу жумладан, Африка мамлакатларининг озодлик ва мустақиллик йўлидаги курашини астойдил қўллаб-қувватлаш билан изчил қўшиб олиб бормоқда.

Ҳиндистоннинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили Р. Жайпал қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: Қуролланиш пойгасини чеклашга, ялпи қирғин қуролининг янги турларини ишлаб чиқариш йўлига ғов солишга қаратилган реал ва муҳим тадбирларга тааллуқли совет таклифлари ғоят жиддий эътиборга сазовордир.

Польша Халқ Республикаси ташқи ишлар министрининг ўринбосари Э. Кулага Варшавада ТАСС мухбири билан қилган суҳбатида бундай деди: Совет ҳукуматининг янги ташаббуси КПСС XXIV съезди қабул қилган Тинчлик программаси изчиллик билан амалга оширилаётганлигини яққол ифода этади. Польша—Совет таклифларини узил-кесил қўллаб-қувватлайди. (ТАСС).

БРЮССЕЛДА СОВЕТ ИТТИФОҚИ КУНЛАРИ

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). Бу йил Ўзбекистон ССРга бағишланган Совет Иттифоқи кунлари Бельгияда зўр муваффақият билан ўтмоқда. Ўзбекистон давлат филармониясининг «Лазги» вокал-хореография ансамблининг биринчи томошасига келган пойтахт аҳолиси Ўзбекистон ва бошқа иттифоқдош республикалар халқларининг қўшиқ ва рақслари билан танишганларидан кейин артистларни узоқ вақт саҳнадан кетишга қўйишмади. Ансамбль Брюсселдаги концертдан кейин мамлакатнинг бошқа шаҳарларида ҳам ўз маҳоратини намойиш қилади.

Шу кунларда Бельгияда ўзбек усталари бадиий асарларининг кўргазмаси ҳам очилди, ўзбек фильмлари ҳафталиги ўтказилмоқда.

ИНСОНИЯТ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

Совет Иттифоқи халқаро майдонга янги жуда муҳим тинчлик ташаббуси билан чиқди. СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Совет ҳукумати номидан «Оммавий қирғин қуролининг янги турларини ва бу қуролнинг янги системаларини ишлаб чиқишни ҳамда ишлаб чиқаришни тақиқлаш тўғрисида»ги масалани БМТ Бош Ассамблеясининг ҳозир Нью-Йоркда ўтказилаётган XXX сессияси кун тартибига киритишни таклиф этди ва тегишли халқаро битим лойиҳасини тақдим қилди.

Совет ҳукуматининг бу таклифи тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш, сиёсий кескинликни юмшатиш борасида ривожланиб бораётган жараённи ҳарбий соҳадаги кескинликни юмшатишнинг мустаҳкам пойдевори билан тўлдиришга интилиш муддаосини кўзлайди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев шу йил июнь ойида сайловчилар ҳузурида сўзлаган нутқида таъкидлаб ўтганидек, ҳозирги фан ва техника даражаси ҳатто ядро қуролидан ҳам даҳшатлироқ қуролнинг яратилиш хавфини келтириб чиқармоқда. Одамзоднинг ақл-идроки, виждони бундай қуролнинг пайдо бўлиши йўлига ўтиб бўлмас тўсиқ қўйиш зарурлигини тақозо этади. Л. И. Брежнев бу масала шу дамга қадар халқаро шартномалар системасида ҳали ифода этилмаганлигини, аммо тобора кескин ва шошилинч масала бўлиб қолаётганлигини таъкидлаб, давлатлар, аввало, катта давлатлар шундай қуролни вужудга келтиришни тақиқлаш тўғрисида битим тузсинлар, деб таклиф қилди.

Бу сўзлар бутун дунёда кенг миқёсда маъқуллаб кутиб олинди. Масалан, Америка сенатори К. Пелл: «Совет таклифига қўшилиш лозим», чунки бу таклиф СССР ва АҚШ халқларининггина эмас, бутун инсониятнинг ҳам манфаатларига мос бўлиб тушади, деди.

СССР таклиф этган битим лойиҳаси шундай бир тарзда тузилганки, у оммавий қирғин қуролининг янги турлари яратилиш йўлини самарали равишда тўсиб қўйиш билан бирга уни имзолайдиган давлатларнинг иқтисодий ва илмий-техникавий ривожи учун ҳеч қандай тўсқинлик қилмайди.

Бошқача қилиб айтганда, шундай битим тузилган тақдирда, ер куррасидаги ҳамма мамлакатлар фан ва техниканинг энг янги ютуқларидан келгусида ҳам тинч мақсадларда ва ўз халқларининг фаровонлиги йўлида тўла-тўкис фойдаланаверадилар.

Совет Иттифоқи ядро қуроли синовларини тўла-тўкис ва батамом тақиқлаш тўғрисида халқаро шартномани имзолашни таклиф қилганидан кейин орадан кўп вақт ўтмай янги тинчлик ташаббуси билан чиққанлиги — КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан Тинчлик программасини бажариш йўлидаги яна бир конкрет қадамдир.

Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш муваффақиятли тугаганидан сўнг янада қулай халқаро вазият вужудга келган бир пайтда шу таклифларни ўртага қўйиш мумкин бўлиб қолди.

Жаҳон жамоатчилиги ва матбуоти бу олижаноб ишни юксак баҳолади. СССР бениҳоя муҳим таклифларни киритиш билан бирга шу таклифларни амалга оширишнинг конкрет программасини ҳам тақдим этди, деди БМТ Бош секретари К. Вальдхайм. Совет Иттифоқи, деб таъкидлайди Франциядаги «Юманите» газетаси, қуролсизланиш йўлида ҳал қилувчи қадам қўйишни таклиф этмоқда. Унинг таклифларини амалга ошириш инсониятни қурол-яроғларнинг терма ядро қуролидан ҳам даҳшатлироқ турларидан халос этган бўлур эди.

Ю. ЛОПАТИН. (ТАСС).

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ПАХТАЗОР — ЖАСОРАТ МАЙДОНИ

Ташаббускор Пахтачи райони марди-майдонлари бу йил она-Ватанга 60 минг тонна «оқ олтин» топширишга аҳд қилишган. Район пахтакорлари улкан «оқ олтин» хирмонига тезроқ ғалаба байроғини қадаш учун терим суръатини кун сайин оширяптилар. Пахтазорларда ёшу қари бирдай меҳнат қиляпти. Улар ғайратга ғайрат қўшиб ишлаб, кундан-кунга маррага яқинлашмоқдалар. «Оқ олтин» хирмонларининг сони тобора ортиб боряпти. Бу хирмонга кўпминг килограммчилар айниқса катта ҳисса қўшмоқдалар. Чевар теримчилар ўзаро мусобақа боғлашган. Улар мусобақада пешқадамлик қилиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар ва кунига 180-220 килограммдан дурдона термоқдалар. Бундай кўпминг килограммчи чевар теримчилар Калинин номли колхозда ҳам кўп. Сайёра Қулматова ва Ҳадича Оғамуродовалар кўпминг килограммчиларга сардорлик қилишяпти. Бу икки дугона ўзаро мусобақалашган. Улар кунига 200 килограммдан «оқ олтин» теришга муваффақ бўлишяпти. Суратда: чевар теримчилардан С. Қулматова ва Х. Оғамуродовалар пахтазорда.

Р. Ғафуров фотоси, (ЎзТАГ).

ТУЙХАТ ЎРНИДА

ИЖОДКОР ЙЎЛИ

Адабиётимиз катта кўча ва сўқмоқлардан иборат бўлса, адабиётшунослик ва адабий танқидни буларни ёритувчи нурга қиёс қилиш мумкин. Эллик ёшга тўлган таникли танқидчи ва адабиётшунос олим Ҳафиз Шораҳметович Абдусаматовнинг чорак асрдан кўпроқ вақтдан бери давом этиб келаётган қизғин илмий-ижодий фаолияти адабиётимизнинг ўзига хос сўқмоқларини ёритиш билан бирга, унинг тараққиётига ҳам муайян таъсир кўрсатди.

Ҳафиз Абдусаматовнинг илмий-адабий тафаккури биринчи навбатда рус адабиёти ва танкидчилигини пухта ўрганиш асосида шаклланди. Унинг 1952 йилда Москвада ҳимоя қилган кандидатлик диссертацияси ҳам йирик рус адиблари К. Симонов, А. Корнейчук, Л. Леоновнинг драматурглик маҳоратини тадқиқ этишга бағишланган эди. Ҳ. Абдусаматов шундан кейинги йиллар давомида илмий-адабий ижод билан актив шуғулланиб келди: юздан ошиқ илмий асарлар, китоблар, мақолалар яратди.

Олимнинг илмий тадқиқот фаолияти асосан икки йўналишда давом этди: Ҳ. Абдусаматов, биринчидан, ўзбек адабиётшунослигининг назарий муаммоларини тадкик этишга бағишланган илмий асарлар яратган бўлса, иккинчидан, ўзбек совет адабиёти йирик вакилларининг ижодий йўлини ёритувчи монографиялар ёзди.

«Ўзбек совет сатираси масалалари» (1968) деб аталган китоби ўзбек совет адабиётидаги сатирик йўналишни биринчи марта кенг ва чуқур назарий умумлаштирувчи муҳим тадқиқотдир. Сатирада типиклик муаммоси, сатирик образ, кулгининг ғоявий ва эстетик моҳияти, сатирада ижобийлик, сатирик тил, услуб ва бошқа назарий муаммолар ўзбек совет адабиёти масалалари асосида мустақил тадкик этилади. Муаллиф ўзбек совет сатирасининг тараққиёт манбаларини, унинг шаклланиши, ҳозирги вақтдаги муҳим ғоявий-ижодий тенденциялари, халқчиллиги, миллийлиги, ҳаётга актив ўзгартирувчилик таъсир кўрсатиш орқали коммунизм қурилишига қўшаётган ҳиссаси ишонарли исботлаб берилган. Олимнинг «Ўзбек совет сатираси» мавзуида 1968 йилда ҳимоя қилган докторлик диссертацияси бу борадаги узок йиллик илмий текширишларининг сарҳисоби бўлди.

Ҳ. Абдусаматовнинг иккинчи йирик назарий монографияси «Традиция ва новаторлик проблемаси» (1974) деб аталади. Филология фанлари доктори М. Юнусовнинг шу проблемага доир йирик монографиясида 20-йиллар ўзбек совет поэзияси тадқиқ этилган бўлса, Ҳ. Абдусаматов мазкур проблемани 20-30-йиллар драматургияси, хусусан, Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ва Комил Яшин ижоди мисолида ёритади. Тадқиқотчи бу икки сўз санъаткорининг адабий анъанага муносабати ҳамда новаторлигини улар асарларининг кенг ва муфассал таҳлили асосида ишонарли очиб беради. Асарда тўғри таъкидланганидек, «Ҳамзанинг деярли барча ижобий қаҳрамонлари курашчан бўлиб, ҳужумкор характерга эгадир... Ҳамза ижодда воқеликнинг етакчи тенденциясини келажак машъали билан ёритаолди». Адабий таъсир муаммоси талқинида ҳам олим адабий жараённинг ички моҳиятини, ҳар бир адиб ижодининг индивидуал хусусиятини ҳисобга олган ҳолда муҳокама юритади. Ҳ. Абдусаматов улуғ демократ танқидчи В. Г. Белинскийнинг қуёш нурлари ерга ўз куч-қувватини бағишламасдан, унинг ўзидаги қувватни уйғотиб юборганидек, адабий таъсир ҳам бошқа шоирнинг ўзидаги ижодий куч-қувватни ишга солишидан иборатдир, деган машҳур концепциясига асосланиб, Комил Яшиннинг Ҳамза традициясидан ўрганиши адабий новаторликдан иборат бўлганлигини исботлайди. Ҳамзанинг Яшинга ижодий таъсири тематик-ғоявий, адабий маҳорат йўналишида кенг тадкиқ этилади. Ўзбек совет адабиётининг дастлабки босқичида, хусусан, Ҳамза, Яшин ижодида Ленин образининг эволюцияси кенг ва ҳаққоний характерлаб берилганлиги, айниқса, диққатга сазовордир.

Ҳақиқий илмий тафаккур ҳамма вақт ҳаракатда бўлганлиги туфайли Ҳафиз Абдусаматовнинг мазкур назарий муаммолар талқинидаги фикр-мулоҳазаларида ҳам айрим мунозарали ўринларнинг бўлиши тадкикотнинг оригинал ва мустақиллигини таъкидлайди, албатта.

Ҳ. Абдусаматов Абдулла Қаҳҳор ижодига доир, шунингдек, Қ. Саматов билан ҳамкорликда яратган Комил Яшин ҳақидаги йирик монографияларида бу улкан адибларнинг ижодий йўлини характерлаш билан кифояланмайди, уларнинг асарларидаги адабиётшуносликда янгилик бўлган жиҳатларни, ижодий лабораториясига хос индивидуал белгиларни кўрсатади.

Ҳ. Абдусаматовнинг илмий-ижодий фаолиятига хос хусусият шундан иборатки, у ҳамма вақт адабий жараён бағрида бўлиб келмоқда. ЎзССР Фанлар академияси Тил ва адабиёт институтининг сектор бошлиғи, филология фанлари доктори Ҳ. Абдусаматов йирик илмий тадкиқотлар билан шуғулланишдан ташқари республика газета ва журналларида ҳозирги замон адабий жараёни, театр санъати ҳақидаги ҳозиржавоб мақолалари билан актив қатнашиб келмоқда. У, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи ҳамда республика Театр жамияти фаолиятида бевосита иштирок этиш билан бирга, адабий асарлар ва театр репертуарлари муҳокамаларида, ижодий баҳс ва мунозараларда ўз нуқтаи назарини, илмий ҳақиқатни ҳамма вақт партиявий принципиаллик билан ҳимоя қилиб келаётган ростгўй танқидчидир. Катта Совет Энциклопедияси, Қисқа адабий энциклопедия, «Шарқ юлдузи» журнали таҳрир ҳайъатларида ўзбек адабиёти ва театр санъати масалалари юзасидан фикрдош, бир жилдлик ва кўп жилдлик ўзбек совет адабиёти тарихи китобларининг муаллифларидан бири, Ҳ. Абдусаматов қатор кандидатлик ҳамда докторлик диссертацияларга илмий раҳбар ва консультант, расмий оппонент сифатида янги илмий ўринбосарлар тайёрлашга ўз ҳиссасини қўшмоқда.

Ўзбекистон партия ва ҳукумати Ҳ. Абдусаматовнинг мазкур хизматларини муносиб тақдирлаб, унга республикада хизмат кўрсатган фан арбоби деган юксак унвон берди.

Кўзлаган мақсадига қатъий интилувчан заҳматкаш тадқиқотчи, ўз ҳамкасабаларининг илмий фикр-мулоҳазаларига ҳурмат билан қаровчи, уларга ўргатиш билан бирга, улардан ўрганувчи камтарин олим, самимий дўстимизга узок умр, сиҳат-саломатлик, янги илмий-ижодий муваффақиятлар тилаймиз.

Очил ТОҒАЕВ,
филология фанлари доктори.

МЎЛ ҲОСИЛ ЙЎЛИДА

(ЛАВҲА)

Энгельс номли колхоз даласини айланиб, чаноқларда чаман-чаман очилиб ётган пахталарни кўрдик. Ҳосил мўлжалдагидан ҳам кўп. Колхозда ишга яроқли ҳамма эркак ва аёллар пахтазор қўйнида жавлон ураяпти. Мўл-кўл «оқ олтин» ҳосилини тез ва тоза термоқдалар. Шийпон яқинидаги пайкалда бир қиз бизга яқин келиб саломлашди.

— Бу қиз комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи Онажон Дурдиева, деди бизни у билан таништира туриб колхоз раиси Аҳмаджон Алимов.

Район комсомол комитетида бўлганимизда бу бригаданинг пахтадан рекорд ҳосил етиштиришдаги ажойиб ишлари ҳақида илиқ сўзлар эшитгандик. ВЛКСМ XVII съездининг делегати, Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети пленуми аъзоси Онажон Дурдиева дастлаб комсомол ходими эди, механизатор бўлди. «Зангори кема»да пахта терди. Сўнгра бригадирлик қилди. Дастлабки йили 50 гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнер ўрнига 55 центнердан пахта топширди.

Бригада тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида 50 гектар ерда деҳқончилик қиляпти. Мажбурияти — ҳар гектар ердан 60 центнердан ҳосил кўтаришдир. Денгиздек тўлқинланиб турган пахтазор шу кунларда жасорат, мардлик майдонига айланган. Ҳар бир теримчининг иши соатлик-график асосида ташкил қилинган.

— Бригадамиз аъзолари партия XXV съезди шарафига ҳар гектар ердан 60 центнердан, аввалги мажбуриятимизга қараганда 10 центнер кўп ҳосил кўтариш мажбуриятини олишган, — дейди Онажон Дурдиева, — кунига йиллик планнинг 2,5-4 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрламоқдамиз. Эркиной Тўраева, Гавҳар Нуруллаева, Ақила Машарипова сингари ўнлаб чевар теримчилар эл хирмонига кунига 150-180 килограммдан пахта териб топширмоқдалар.

Бригаданинг серғайрат аъзолари пахта сотиш йиллик планини 10 октябргача бажариш учун терим суръатини кун сайин кучайтирмоқдалар.

Ж. МАҲМУДОВ,
Хоразм область Хива районидаги Энгельс номли колхоз.

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Хўжаобод районидаги «Ўзбекистон» колхозининг Ҳамидахон Давронова бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари 40 гектар пахта майдонидан 25,5 центнердан хирмон кўтариб, йиллик пахта тайёрлаш планини ошириб бажаришди. Кўпминг килограммчилардан Азизахон Бозорова, Муяссар Раимжонова, Ҳурматой Орзубоевалар кунига хирмонга 180—200 килограммдан дурдона тўкишяпти. Уларнинг ҳар бири ҳозиргача 4—5 тоннадан пахта теришди.

Бригада даласида ҳали пахта кўп. Улар гектаридан олинадиган ҳосилни 50 центнерга етказишга қарор қилишди. Колхознинг бошқа бригадаларида ҳам терим суръати кун сайин оширилмоқда.

У. ҒАЛАТОВ.

ЯНГИ ШЕЪРЛАР

«ОҚ ОЛТИН» ТОҒЛАРИ

Ўзбек диёрига боқсанг маҳлиё,
Йўлингни ёритса нурафшон зиё,
Тупроғин кўзингга этсанг тўтиё,
Ақлингни лол айлар сеҳрли дунё—
«Оқ олтин» тоғлари!
Олисдан кумуш тоғ бўлиб
кўринар,
Сутдай дарёлари тўлиб кўринар,
Чўққилари кундай кулиб кўринар,
Бошига ол байроқ илиб кўринар,—
«Оқ олтин» тоғлари!
Деҳқон манглайининг резатеридан,
Гўдакнинг заминга қайноқ
меҳридан,
Қизларнинг ғўзага ишқи сеҳридан,
Шоирнинг тонг нурин эмган
шеъридан, —
«Оқ олтин» тоғлари!
Ўзбек ғururидан, ўзбек фахридан,
Шодлиги уммонга сиғмас
наҳридан,
Ғанимга беаёв ғазаб-қаҳридан,
Қуёш ҳам чўмилган кумуш
баҳридан,—
«Оқ олтин» тоғлари!

Чўлни чаман қилган соҳибкорлардан,
Кўнгли пок, қўли гул пахтакорлардан,
Шарафдан тож кийган бахтиёрлардан,
Хазинаи ноёб пахтазорлардан, —
«Оқ олтин» тоғлари!
Қаҳратон қиш фаслин кумуш
қоридан.
Баҳорнинг нашъали гулруҳсоридан,
Тароват анқиган ёз нисоридан,
Олтин куз қуёшин ифтихоридан,—
«Оқ олтин» тоғлари!
Кўнгилни яйратган тонг жилвасидан,
«Тошкент»ни кашф этган онг
шуъласидан,
Пахтакор тўқиган ашуласидан,
Беадад карвонлар силсиласидан,—
«Оқ олтин» тоғлари!
Донишманд чолларнинг ўйхаёлидан,
Нур сиймо кампирлар бахтиқболидан,

Деҳқон қизларининг ой
жамолидан,
Қишлоқ йигитларин илк
висолидан,—
«Оқ олтин» тоғлари!
Она табиатнинг бор инъомидан,
Қуёшнинг Заминга тонг
саломидан,
Заминнинг инсонга эҳтиромидан,
Гўдаклар сўйлаган илк
каломидан, —
«Оқ олтин» тоғлари!
Ишчи-ю деҳқоннинг олимлигидан,
Уларнинг олимдек толиблигидан,
Ака-ука янглиғ қалинлигидан,
Ҳунару закода ғолиблигидан, —
«Оқ олтин» тоғлари!
Халқимнинг юраги баҳорлигидан,
Юз бир эл фарзанди дўстёрлигидан,
Қардош оилада алп-норлигидан,
Одими шаҳдаму залворлигидан,—
«Оқ олтин» тоғлари!
Шонли партиямиз раҳнамосидан,
Доҳийнинг музаффар чин
даҳосидан,
Бахтиёр халқимиз ақл-закосидан,
Ўзбек тупроғининг дур-кимёсидан, —
«Оқ олтин» тоғлари!

ЧАНОҚЛАР ВА ЮЛДУЗЛАР

Ўзбекистон пахтасининг чаноқлари
Юлдузлардай чаман бўлиб
очилгандир.
Куз завқидан кумушланиб
ёноқлари
Ер саҳнига юлдузлардай
сочилгандир.
Чаноқлар ҳам юлдузлардай беш
қиррадир,
Гўё деҳқон қўлининг ул беш
панжаси.
Кўсаклари гумбазлардай
кунгирадир,
Чаноғига сиғмас ҳатто ганжинаси.
Гар юлдузлар кундуз бўлса
кундан хира,
Оқшомлари барқ уришиб, боқар
хандон.
Чаноқларни қуёш хира этмас
сира.
Минг яшнатиб, бағрин этар
кумушсимон.
Юлдузлар-ку қуёш каби сурар
даврон,
Кўкда қурган салтанати ҳаёт
қадар,
Чаноқларга кун бўлмаса
фидойи жон,
Бир лаҳзалик умри ҳатто бўлар
заҳар.
Юлдузлардан осмон саҳни
чароғондир,
Қўйнида ой кезар мисли кумуш
кема.

Чаноқлардан мулки борлиқ
фаровондир,
Деҳқонларнинг чеҳраси ҳам
офтобсиймо.
Мунажжимлар юлдузларни этди
рақам,
Ҳисобини билур ёддан
китобхонлар.
Ўзбекистон тупроғини этган
кўркам —
Чаноқларни саноқлмай лол
ҳисобдонлар.
Ҳисоби йўқ чаноқлардан
пахтакорлар
Ойга қадар уйишади тоғ-тоғ
хирмон.
Юлдузларни забт этишса
фазокорлар,
Ўзбекистон пахтасини этар
инъом.
Қалб увишар агар учса битта
юлдуз,
Топди дея қай бир одам умри
завол.
Бир чаноқдан пахта тушса ерга
ҳаргиз,
Кўзга суртар кампиру чол,
этмай увол.
Юлдузларсиз хаёлга ҳам сиғмас
осмон,

Узилади тасаввурнинг арқонлари,
Чаноқларсиз яшай олмас
Ўзбекистон,
Ушалмагай эзгу орзу-армонлари.
Юлдуз билан осмон гўзал,
борки ҳаёт,
Ёр кўзидай кўринар ул ошиқларга.
Чаноқ билан Ўзбекистон бағри
жаннат,
Мавзу бўлур яна минг йил
қўшиқларга!
Чаноқларнинг боши узра мисли
юлдуз,
Бир умрга парвонадир менинг
халқим.
Кўз нурини тўкиб унга
кеча-кундуз,
Пахтазорда мардонадир менинг
халқим.
Менинг халқим — тоғ вазнини
ўлчаган халқ!
У — беш миллион тонна эрур!
лолдир жаҳон!
Шарқ уфқидан қуёш каби урганча
барқ,
Шу тоғ узра боқиб турар
Ўзбекистон!

Барот БОЙҚОБИЛОВ.

ФУТБОЛ

АҲВОЛ ЎША-ЎША...

Футбол мавсуми ҳам охирлаб қолди. Олий лига командалари яна олтитадан учрашув ўтказадилар, холос. Мамлакат чемпионатининг навбатдаги ҳар бир тури футбол баҳси совриндорларини, кучли олтиликдан жой олувчи коллективларни ва ниҳоят, олий лига билан хайрлашишга мажбур бўлаётган командалар ўрнини равшанлаштирмоқда.

Мамлакат чемпионати тугамай туриб, аниқ айтиш мумкинки, киевлик динамочилар бу йил ҳам мамлакат чемпиони номига сазовор бўлишлари кўриниб қолди. Украин футболчилари очколар жамғармаси-ю тўплар нисбати бўйича бошқа командалардан анча илгарилаб кетишган. Улар навбатдаги учрашувни Москвада марказий армия спорт клуби футболчилари билан ўтказишди — 1:1.

Чемпионатнинг кумуш медалига даъвогарлик қилиб турган торпедочилар эса, бу сафар муҳим имкониятни бой беришди. Улар Ереванда «Арарат» командаси билан куч синашиб, дарвозаларидан жавобсиз қўш тўп ўтказиб юбордилар. Торпедочиларнинг бу мағлубияти командани иккинчи ўриндан бир йўла уч поғона пастга тушириб юборди. Куни нечагина Тошкентда «Пахтакор» командаси билан ўйнаб, қимматли қўш очкони қўлга киритган «Шахтёр» командаси футболчилари бу гал ўз майдонларида тбилисилик динамочиларни 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратишди. Кончиларнинг ҳужумкорлик билан эришган бу ғалабаси команданинг тўплар нисбатини ҳам, мавқеини ҳам янада мустаҳкамлади. «Шахтёр» коллективи иккинчи ўринга кўтарилди. Москвалик динамочилар ўз майдонларида «Карпат» командаси футболчиларини қабул қилиб, дарвозага ягона тўп киритиш билан ғалабага эришдилар.

«Заря» командаси ҳам совриндор ўринларга даъвогарлик қилиб турган коллективлардан бири. Ворошиловградликлар «Пахтакор» командасини қабул қилишди. Пахтакорчиларнинг галдаги сафар ўйинлари бирмунча дуруст ўтди. Уюшқоқлик билан тўп сурган пахтакорчилар ўйинни 1:1 ҳисобида якунлаб, бир очколи бўлишди. Лекин бу натижа билан «Пахтакор» командаси аҳволида ҳеч қандай ўзгариш бўлмади. Чунки, хавфли зонани тарк этишга уринаётган «Зенит» командаси футболчилари Ростов-Донда олий лигада қолишдан деярли умидларини узиб қўйган армиячилар билан куч синашиб, ҳисобни (1:1) дуранг қилишди. Эндиги умид «Пахтакор»нинг Ростов-Дон армиячилари билан бўладиган учрашуви натижасига кўпроқ боғлиқ бўлиб қолди.

Қолган ўйинларда қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди: «Днепр» — «Локомотив» — 2:0; «Спартак» — «Черноморец» — 3:1.

ПАХТАКОРЛАРГА МАИШИЙ ХИЗМАТ

БИЗНИНГ СУҲБАТ

Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш маданиятини юксалтиришга алоҳида эътибор бермоқда. Қишлоқ меҳнаткашларига маданий- маиший хизмат тобора яхшиланмоқда. «Совет Ўзбекистони» мухбири республика Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги маиший хизматни уюштириш бўлими мудирининг ўринбосари Г. Д ОКИШЕВГА область ва қишлоқларда аҳолига маиший хизмат қандай ташкил этилганлиги тўғрисида бир неча саволлар билан мурожаат қилди. Қуйида ушбу суҳбатни ўқийсиз.

— Республикамизда қишлоқ меҳнаткашларига маиший хизмат кўрсатишда қандай натижаларга эришилмоқда?

— Кейинги йилларда қишлоқ меҳнаткашларига маиший хизмат кўрсатишни такомиллаштириш масалаларига алоҳида эътибор берилмоқда. Аввало маиший хизматнинг ишлаб чиқариш базаси мустаҳкамланмоқда. Хизмат кўрсатиш тури ва хизмат маданияти ошмоқда. Район марказларида, қишлоқларда йирик механизациялашган маиший хизмат корхоналари, комплекс қабул пунктлари ташкил этиляпти.

Қишлоқ меҳнаткашларига хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида маиший хизматнинг прогрессив формалари амалга оширилмоқда. Бу соҳада Фарғона, Самарқанд, Наманган, Бухоро областларида катта муваффақиятларга эришилаётир. Айниқса, Иштихон район маиший хизмат комбинатининг амалга ошираётган ишлари ибратлидир. Райондаги ҳар бир хўжаликда комплекс қабул пунктлари ишлаб турибди. Ўтган йили бу ердаги колхоз ва совхозларда хизматнинг иккиуч тури мавжуд эди. Устахоналарнинг тарқоқлиги меҳнат унумдорлигига салбий таъсир этарди. Район маиший хизмат комбинати тарқоқ устахоналарни тугатиб, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ҳамда хўжаликларнинг раҳбарлари ёрдамида комплекс қабул пунктлари ташкил этди. Район марказида телерадиоаппаратураларни ремонт қилувчи ва бошқа хил устахоналар ташкил этди. Бундан ташқари буюртмалар қабул қилиш ва буюртмаларни эгаларига топшириш учун колхоз ва совхозларга тўртта автомашина қатнаб турибди. Район маиший хизмат кўрсатиш комбинатининг иш тажрибасидан Оқдарё, Нарпай, Навоий, Шофиркон, Чуст ва бошқа районларда фойдаланилмоқда.

— Колхоз ва совхозларда маиший хизмат устахоналари қуриш ва ташкил этиш қандай аҳволда?

— Ўтган йили ва шу йилнинг етти ойи мобайнида мураккаб маиший техникани ремонт қилувчи 41 та устахона, радио-телевизион аппаратураларни ремонт қилувчи 27 устахона, велосипед ва мототехникани ремонт қилувчи 32 та устахона қурилиб, фойдаланишга топширилди. Колхоз ва совхозларда 103 та янги маиший хизмат уйи, 254 та комплекс қабул пунктлари ва 486 та аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи бошқа устахоналар ташкил этилди. Уларни жиҳозлаш учун мебель, асбоб-ускуналар ва жойларда хизмат кўрсатиш учун автотранспорт ажратилди. Бу мақсадлар учун бир миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди.

Лекин шунга қарамасдан, қишлоқ меҳнаткашларига маиший хизмат кўрсатиш замон талаблари даражасида эмас. Ишимизда нуқсонлар ҳам мавжуд. Қишлоқда маиший хизматни юксалтириш ишига ажратилган капитал маблағлар камайтирилаётганлиги салбий таъсир кўрсатяпти. Беш йиллик план бўйича маиший хизматни ривожлантиришга 91 миллион сўм сарфлаш кўзда тутилган эди. Амалда эса 71,2 миллион сўм ажратилди. Бу пландагидан 19,9 миллион сўм камдир. Маиший хизмат корхоналарини хом ашё, материаллар, замонавий механизмлар ва асбоб-ускуналар, ўлчаш аппаратлари ва инвентарлар билан таъминлаш ишида чалкашликлар мавжуд. Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари маиший хизмат уйлари, комплекс қабул пунктлари ва бошқа устахоналар ташкил этиш учун план бўйича 776 та бино ажратиши керак эди. Бунинг ўрнига 533 та бино ажратилди, холос . Айниқса, Андижон область ижроия комитети, Жиззах область ижроия комитети бу ишга совуққонлик билан қарамоқда. Қорақалпоғистон АССРнинг Мўйноқ, Кегайли, Шуманай, Ленинобод ва Нукус районларида, Бухоро областининг Конимех, Томди ва Олот районларида, Жиззах областининг Бахмал, Октябрь районларида, Қашқадарё областининг Ульянов ва Деҳқонобод районларида, Наманган областининг Задарё, Поп, Самарқанд областининг Пахтачи, Сурхондарё областининг Гагарин, Сирдарё областининг Гулистон ва Оқолтин, Хоразм областининг Янгиариқ, Хива ва Ҳазорасп районларида бинолар йўқлиги ва маҳаллий аҳоли орасида ишчи кадрлар етишмаслиги туфайли шу кунгача мураккаб маиший техникани ремонт қилувчи устахоналар ташкил этилмади. Республикамиздаги бошқа баъзи районларда ҳам ана шундай ҳолни учратиш мумкин. Кўпгина районларда шу кунгача прокат пунктлари йўқ. Савдо ташкилотлари прокат пунктларини харидоргир моллар билан таъмин этмаётирлар. Шунингдек, район марказларида тегишли бинолар етишмаётганлиги туфайли, пойафзал, соат, кийимларни тикиш ва ремонт қилиш ва фото ишларини бажарувчи майда устахоналарни марказлаштириш суст олиб борилмоқда. Республикамиз бу соҳада иттифоқдош республикалар орасида ўн бешинчи ўринни эгаллаши ачинарли ҳолдир.

— Пахтакорларга маиший хизмат кўрсатиш қандай ташкил этилган?

— Шу кунларда маиший хизмат ходимларининг ҳам фикри-ёди пахтазорда. Улар пахтакорларнинг оғирини енгил қилиш, қимматли вақтларини тежаш учун ҳаракат қилмоқдалар. Область маиший хизмат бошқармалари малакали усталардан иборат сайёр бригадалар ташкил этишди. Бунинг учун махсус автотранспорт ажратилди. Колхоз ва совхозлар раҳбарлари билан ҳамкорликда сайёр бригадаларнинг ҳаракат графиги ишлаб чиқилди. Бунда теримчилар учун қулай пайт ҳисобга олинди. Қишлоқ устахоналарининг иш режими қайта кўриб чиқилиб, теримчиларга хизмат этишни уюштирувчи оператив группалар ташкил этилди. Сайёр бригадалар харидоргир товарлар билан таъминланди. Самарқанд областида 45 та сайёр бригада, Фарғона областида 30 та, Наманган областида 25 та сайёр бригадалар ташкил этилган. Ҳозирги кунда улар дала шийпонлари, бригадаларда пахтакорларга сидқидилдан хизмат кўрсатмоқдалар.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.05 — «Доим тайёр!». 18.35 — Қўғирчоқ фильм. 18.45 — Ижтимоий планлаштириш проблемалари. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — Тошкент — Олмаота мусобақаси. 20.00 — Студентлик олтин даврим. 20.30 — Ўн минут музика. 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — **Пахтазор — мардлар майдони.** 21.20 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Телефильмлар. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.00 — МОСКВА. 19.00 —Янгиликлар 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — Концерт. 19.45 — Телеочерк. 20.15 — Қадрдон оҳанглар. 20.45 — Бадиий фильм. 22.00 — Ҳужжатли фильмлар. 22.30 — Театр ҳақида ҳикоялар. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Ўқитувчи экрани. 20.35 — Фильм-концерт. 21.30 — Тошкент янгиликлари. 21.55 — **Уғрилик** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 1/X да **Ҳижрон**, 2/X да **Туркман қизи.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бобби (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «ЧАЙКА», «НУКУС» (кундиз ва кечқурун).

Флангсиз фронт — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00), «ДРУЖБА» (12.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00).

Эй, Эломия! (10.00, 19.00, 20.30). **Кромвель** (11.30, 14.00, 16.30): — «МОСКВА».

Музика садолари — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Ўзбекистон кўрлар жамияти правленияси Ўзбекистон кўрлар жамияти Марказий правленияси президиуми раисининг ўринбосари Ш. О. Эшоновга отаси

Обид ЭШОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ГОССТРАХ СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗДА!

СССР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕСИ

ЭКОНОМИКАНИ МУСТАҲКАМЛАШ ВА МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИНИ ОШИРИШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ.

1918 йилнинг январидаёқ Бутуниттифоқ марказий ижроия комитетининг В. И. Ленин томонидан имзоланган Декретида кўрсатилганидек, ҳар бир меҳнат қишлоқ хўжалиги ёнғиндан, чорванинг нобуд бўлишидан, ҳосил унмаслигидан, қурғоқчиликдан, дўлдан ҳамда бошқа табиий офатлардан ўзаро совет страхованиеси йўли билан страхование қилинган бўлиши керак. В. И. Ленин томонидан 1921 йил 6 октябрда имзоланган Халқ Комиссарлари Советининг Декрети совет страхованиеси тарихининг янги даврини бошлаб берди.

В. И. Ленин ғоялари амалга оширилди.

Ҳозирги вақтда колхозларнинг ҳамма мулклари (қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосили, чорва, бинолар, иншоотлар) страхование қилинган.

Совет ҳокимияти йилларида аҳоли ўртасида ихтиёрий страхование кенг ривожланди. Страхование айниқса тўққизинчи беш йилликда тез суръатлар билан ривож топмоқда. Тўққизинчи беш йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида Ўзбекистон ССРнинг ўзидагина ихтиёрий страхование шартномаларининг миқдори 1379,7 дан 2336,1 мингтага кўпайди. СССРда шахсий ва мулкий страхованиенинг ривожланишига омонат кассаларида нақд бўлмаган расчёт ёки расчёт йўли билан страхование взносларини тўлашни жорий этиш, страхование қилдирганларга имтиёзлар бериш, страхованиенинг янги турларини жорий этиш, аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилаш, страхованиени оммалаштириш катта ёрдам бермоқда.

Меҳнаткашлар ўртасида шахсий страхование айниқса кенг ривожланган. Унинг мақсади страхование шартномасида назарда тутилган тегишли ҳодисалар юз берганда страхование қилдирган шахсни ва унинг оиласига қўшимча моддий ёрдам беришдан иборат. Ҳаётни аралаш страхование қилдирганда бундай ҳодисаларга қуйидагилар киради: страхование муддатининг тугаши, бахтсиз ҳодиса натижасида умумий меҳнат қобилияти бутунлай йўқотилганлиги, страхование қилдирган шахснинг вафоти.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистон ССРда катта ёшдаги кишилар ва болалардан 500 мингга яқин кишига страхование тузилган ва унга амал қилинмоқда. 1974 йилнинг ўзидагина страхование қилдирган шахслар ва уларнинг оилаларига 17.568,9 минг сўм, шу жумладан страхование муддати тугаганлиги муносабати билан 11.841,8 минг сўм тўланди. Ўтган йилнинг ўзидагина ихтиёрий страхованиенинг ҳамма турлари бўйича 19.586,7 минг сўм тўланди. Аҳоли ўртасида бахтсиз ҳодисадан страхование қилиш ҳам кенг ривожланган.

Ўзбекистон ССР Давлат страхованиеси органлари аҳолига кўп миқдорда страхование суммаси тўламоқда. Ҳамда страхованиенинг кўпгина турлари бўйича, жумладан ҳаётни аралаш страхование қилиш, болалар страхованиеси, бахтсиз ҳодисалардан страхование қилиш шартномалари тузмоқда.

ҲАЁТНИНГ АРАЛАШ СТРАХОВАНИЕСИ

Аралаш страхованиенинг хусусияти шундаки, у страхование қилдирувчига жароҳатланиш оқибатида меҳнат қобилиятини йўқотганда қўшимча моддий маблағга эга бўлиш билан бирга ҳар қандай сабаб билан вафот этган тақдирда оилани таъминлаш имконини ҳам беради. Страхование қилдирган шахс тегишли муддат ўтгач, шартномада кўрсатилган суммани олади.

Ҳаёт страхованиеси шартномаси 16 дан 65 ёшгача бўлган гражданлар билан 5, 10, 15 ва 20 йиллик муддатга тузилади.

70 ЁШДАН ОШГАНЛАР СТРАХОВАНИЕ ҚИЛИНМАЙДИ.

Страхование қилдирган ҳар бир шахс ҳар ойда взнос тўлаб, тегишли муддатга қадар шартномада кўрсатилган суммани тўлайди. Шартнома муддати тугагач, унга страхованиеда кўрсатилган сумма тўла равишда тўланади. Страхование гувоҳномасида кўрсатилган сумма страхование қилдирган шахс жароҳатланиш натижасида, тасодифан қаттиқ заҳарланиб қолган, баҳорги-ёзги энцефалит ёки полиомиелит касаллигига йўлиққан тақдирда ҳам тўланади. Шу сабабларга кўра, меҳнат қобилиятини йўқотган шахсларга страхование суммасининг бир қисми, страхование қилдирган шахс вафот этган тақдирда эса страхованиенинг тўла суммаси тўланади.

Агар страхование шартномаси «Б» тарифи бўйича тузилган бўлса, страхование қилдирган шахс бахтсиз ҳодиса натижасида меҳнат қобилиятини йўқотган тақдирда тўланиши лозим бўлган страхование суммаси икки баравар қилиб берилади.

Ойлик страхование суммасининг ҳажми страхование суммаси, муддати ҳамда страхование қилдирган шахснинг аризаси кунига қараб белгиланади. Масалан, агар шартнома тузилган пайтда страхование қилдирувчининг ёши 16 дан 29 ёшгача, страхование муддати 5 йил, суммаси 500 сўм бўлса, ойлик взнос 8 сўм 85 тийин ҳажмида белгиланади.

ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИ ЭГАЛАРИ НИМАЛАРНИ БИЛИШЛАРИ КЕРАК!

Республикамизда индивидуал транспорт эгалари сони йил сайин кўпайиб бормоқда. Бу гарчи қулай бўлса-да, анча ташвиш ҳам туғдиради.

Шахсий автомобили, мотоцикли ёки бошқа турдаги транспорти бўлган ҳар бир киши ўз вақтида транспорт воситаларини ихтиёрий страхование қилиш шартномасини тузган тақдирда бундай ташвишлардан анча холи бўладилар.

Страхование шартномалари тузишга гражданларнинг шахсий мулки бўлган қуйидаги транспорт воситалари қабул қилинади: автомобиллар, мотороллерлар, мотоколяскалар, мопедлар.

Страхование шартномалари 2 ойдан 11 ойгача бўлган ва бир йиллик муддатга тузилади.

Страхование тўловлари ҳажми страхование суммасига боғлиқ бўлган ставкаларга қараб тўланади. Страхование суммаси қанча катта бўлса, тўловлар ставкаси шунча оз бўлади.

Масалан, автомашина страхование қилинганда ва суммаси 300 сўм бўлганда тўлов 10 сўмни, 1000 сўм бўлганда 25 сўмни, 3000 сўм ва ундан ортиқ бўлганда — страхование суммасининг 1,5 процентини ташкил этади.

Транспорт воситалари авария, ёнғин, портлаш, сув тошқини, бўрон, жала, дўл, сел, чақмоқ чақиши, зилзила натижасида бутунлай ишдан чиққан ёки бузилган тақдирда, шунингдек транспорт воситалари ўғирлаб кетилган, бутунлай ишдан чиққан, ёки ўғирланиши ёхуд ҳайдаб кетилиши натижасида ёки шундай қилишга уриниш оқибатида шикастланган тақдирда страхование шартномасига кўра страхование суммаси тўланади.

Транспорт воситалари шикастланган тақдирда Госстрах органлари транспорт воситаларини ремонт қилиш (қайта тиклаш)га бўлган харажат қимматини тўлайдилар. Бундан ташқари транспорт воситасини қутқариш, зарур тартибга келтириш ҳамда уни яқин орадаги ремонт пунктига етказиб қўйишга кетган харажатлар ҳам тўланади. Транспорт воситаси бутунлай ишдан чиққан ёки ҳайдаб кетилган тақдирда страхование суммасининг ҳаммаси тўланади.

Гражданлар! Транспорт воситаларини ихтиёрий страхование қилиш шартномалари тузингиз ва ўз вақтида янги муддатга узайтирингиз.

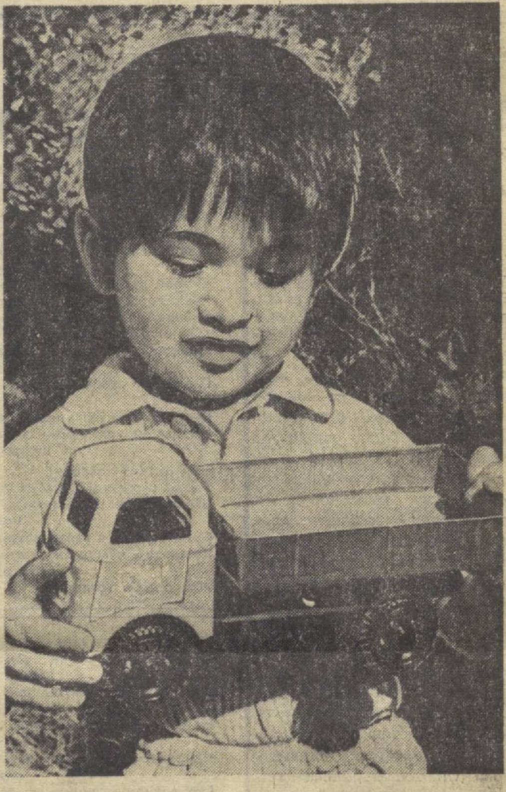

БОЛАЛАР СТРАХОВАНИЕСИ

Йиллар ўтиши билан фарзандингиз камолга етиб қолганлигини билмай қоласиз. Шу куни сиз албатта унга яхши бир совға берасиз. Агар ҳозирнинг ўзида шуни ўйлаб, фарзандингизни страхование қилиш шартномасини тузиб қўйсангиз, ишингиз анча енгиллашади.

Болаларни страхование қилишдан мақсад ўн беш йилу олти ойдан ошмаган боланинг ота-оналарига ва унинг бошқа қариндошларига унчалик кўп бўлмаган ҳар ойлик взнослар йўли билан маълум миқдорда (300, 500, 1000 сўм ва ундан ҳам ортиқ) маблағ тўплаб қўйишдир. Бу маблағ страхование муддати тўлгандан кейин йигит ёки қизга тўланади. Бу ишни қанчалик барвақт қилсангиз, ойлик взносларнинг ҳажми шунчалик кам бўлади. Страхование муддати страхование қилдириш тўғрисида ариза берган кунингиздан бошлаб боланинг ёши ва 18 ёш ўртасидаги фарққа қараб белгиланади. Страхование муддатининг тугаши боланинг камолотга етган кунига тўғри келиши мумкин.

Масалан, шартнома тузилаётганда бола 2 ёшга кирган бўлса, страхование суммаси 1000 сўм, страхование муддати 16 йил, ҳар ойлик взнос 4 сўм 91 тийин бўлади.

УЙ МУЛКИ СТРАХОВАНИЕСИ

Уйнинг саранжом-саришта бўлиши, чиройли, қулай ва фойдали рўзғор буюмларига эга бўлиши осон иш эмаслиги ҳаммага аён.

Лекин катта меҳр ва ҳаракат билан тўпланган рўзғор буюмлари ёнғин, портлаш, сув тошқини, бўрон, жала ва бошқа табиий офатлардан ёки иситиш системаси, водопровод ва канализация шохобчалари аварияси, қўшни хонадан сувнинг сизиб чиқиши, гарчи кам учраса-да, ўғирлаш ҳоллари натижасида нобуд бўлиши ёки йўқолиш ҳоллари ҳам учраб туради.

Агар уй мулки страхованиеси шартномаси тузсангиз, янги буюм олиш ёки бузилганларини яхшилаб ремонтдан чиқариш анча осонлашади.

Уй мулкини унинг суммасига қараб, взносни эътиборга олинган ҳолда истаган суммага страхование қилдириш мумкин.

Страхование шартномалари икки ойдан 11 ойгача ва бир йилдан 5 йилгача тузилади. Уч йил ва ундан ортиқ муддатга страхование тузилганда кўрсатилган тўлов суммасига қараб 10 процент ҳажмида скидка берилади.

Тўловларнинг ставкалари шаҳар ёки қишлоқ жойда эканлигига қараб ҳамда уй мулки турган иморатнинг ўтга чидамлилигига қараб страхование суммасининг ҳар юз сўмидан 10 тийиндан 30 тийингача бўлади.

Страхование шартлари ва шартнома тузиш тартиби билан батафсил танишиш учун Госстрах инспекциясига ёки страхование агентлигига мурожаат қилишингиз мумкин.

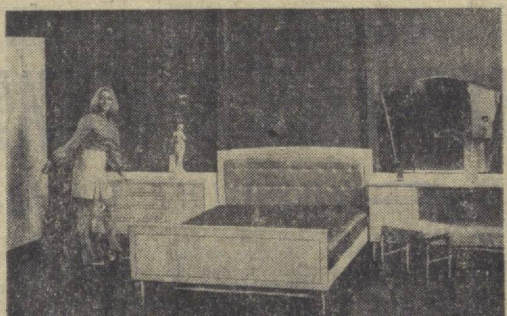

БАХТСИЗ ҲОДИСАЛАРДАН СТРАХОВАНИЕ

Шахсий страхованиенинг бошқа турлари орасида бахтсиз ҳодисалардан страхование ҳам бор. Бу страхованиелар Госстрах органлари томонидан 16 дан 70 ёшгача бўлган шахслар билан бир йилдан 5 йилгача муддатга тузилади. Уч йил ва ундан ортиқ муддатга шартнома тузилганда взнос тўлашдан 5 процентдан 15 процентгача скидка берилади.

Страхование взноси оила бюджетига унчалик таъсир кўрсатмайди. У страхование қилдирувчининг касбига қараб йиллик страхование суммасининг ҳар 100 сўмидан 25 тийиндан 1 сўм 20 тийингача бўлади.

Масалан, хизматчилар учун взнос — 25 тийин, токарлар ва бошқа касбдаги ишчилар учун — 50 тийин, шофёрлар, қурилиш материаллари ишлаб чиқарадиган заводларнинг ишчилари учун — 80 тийин, химия, кон саноати, баланд ҳавозаларда ишловчилар ва шулар сингариларга — 1 сўм 20 тийин.

Страхование гувоҳномасида кўрсатилган сумма шартнома амал қилиб турган пайтда страхование қилдирган шахс меҳнат қобилиятидан бутунлай жудо бўлганда тўланади. Меҳнат қобилиятини қисман йўқотганда эса страхование суммасининг тегишли қисми тўланади.

Страхование суммаси ёки унинг тегишли қисми тўланадиган ҳолатларга қуйидагилар киради: страхование қилдирган шахс бахтсиз ҳодиса натижасида қаттиқ жароҳатлаганда, тасодифан заҳарланиб қолганда, шунингдек страхование қоидаларида назарда тутилган баъзи бошқа сабаблардан вафот этганда.

ИХТИЁРИЙ СТРАХОВАНИЕ ТУРЛАРИНИНГ СТРАХОВАНИЕ ВЗНОСЛАРИНИ ТЎЛАШ ТАРТИБИ

Ҳар бир страхование қилдирган шахсга страхование взносларини (тўловларини) нақд пул билан ёки нақд бўлмаган расчётлар асосида тўлаш ҳуқуқи берилади.

Ишчилар, хизматчилар ва колхозчилар учун нақд бўлмаган расчётлар йўли билан страхование взнослари тўлаш анча қулайдир. Бунинг учун страхование қилдирган шахс страхование агенти ёки участка инспектори орқали иш жойи бухгалтериясига мулкий страхование ва бахтсиз ҳодисалардан страхование шартномасига кўра, ёки шахсий страхование ва болалар страхованиеси шартномаси бўйича ойлик маошидан Госстрах инспекцияси счётига взнос тўлаб туриш тўғрисида ёзма топшириқ бериши кифоя.

Бундан ташқари, шахсий ва мулкий страхованиенинг ҳамма турлари бўйича шартномаларнинг страхование взнослари страхование агентига нақд тўланиши мумкин. Шахсий страхование ва болалар страхованиеси взнослари эса Госстрах инспекцияси томонидан берилган махсус дафтарчага кўра омонат кассалари орқали тўланади.

Страхование шартлари ва шартнома тузиш масалалари юзасидан янада батафсилроқ танишиш учун Госстрах инспекциясига ёки страхование агентига мурожаат қилишингиз мумкин.

Ўзбекистон ССР Давлат страхованиеси бош бошқармаси.

Р. 17175. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 228.